

ПРОБЛЕМАТИКА ПРИСТОСУВАННЯ ДО СУЧАСНИХ УМОВ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА П'ЯТНИЧАНСЬКОГО ПАРКУ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано основні проблеми адаптації до сучасних умов паркової території палацово-паркового комплексу Грохольських в П'ятничанах. Висвітлено кожен з проблем та надано аргументовані пояснення щодо можливого регулювання необхідних рішень.

Ключові слова: Грохольські, парк, палацово-парковий комплекс, П'ятничани, проблеми.

Abstract

The main problems of adaptation to the modern conditions of the park territory of the palace-park complex of Groholski in Pyatnychany are analyzed. Each of the problems is highlighted and reasoned explanations are given regarding the possible regulation of the necessary solutions.

Keywords: Groholski, park, palace and park complex, Pyatnychy, problems.

Вступ

Багато парків в Україні, що є сьогодні пам'ятками були створені на базі природних лісових масивів поблизу міст і сіл. При цьому шляхом відновлення та висадки дерев і чагарникової рослинності створювалися красиві ландшафти. Сьогодні ці парки є парки є важливою частиною культурної спадщини, та проте вони дуже відрізняються від тих, якими вони були в період свого розквіту. Це результат бурхливих подій 20 століття та природного занепаду насаджень. Природне старіння насаджень збільшилося, і багато з них досягли своєї вікової межі. Тому вкрай важливо зберегти парки, які ще існують, і працювати над відновленням втрачених плантацій.

Метою роботи є визначення формування переліку основних проблем пристосування парку Грохольських та визначення алгоритму подальших дій. Основними завданнями є : проаналізувати стан дослідження, визначити основні проблеми, охарактеризувати дану проблематику та встановити алгоритм для рішень.

Результати досліджень

Сучасний стан П'ятничанського парку зумовлений такими факторами, які вказують на його недостатню пристосованість до умов сьогодення. Аналізуючи проблематику адаптованості парку, можна виділити низку проблем (Рис. 1)

Однією із них є відсутність проектної документації. Оскільки, саме це унеможливило ефективну роботу. Тому, підхід до розвитку парку може бути неструктурованим та хаотичним, впливати на якість та результат адаптації території та палацу до вимог сьогодення.

З огляду на те, що П'ятничанський парк є пам'яткою садово-паркового мистецтва місцевого значення (охоронний номер – ЗПМ 2/555)[1]. Це також є вагомою причиною недостатньої пристосованості. Оскільки, це створює низку викликів та вимог з обмеженнями проектної діяльності. Бо історичну цінність та архітектурні особливості парку потрібно зберігати, але одночасно із тим це стає обмеженням для впровадження більш сучасних пропозицій, які б відповідали змінам та потребам сучасного суспільства.

Місцеві громадяни дуже стурбовані щодо майбутнього П'ятничанського парку, тому зробили перший крок, подавши у березні 2023 року петицію. Вона містить такий текст: «П'ятничанський парк колись був одним з найкращих європейських парків. Його проектував для родини власників маєтку на П'ятничанах - Грохольських відомий паркобудівничий Діонісій Макклер (інколи пишуть Мак-Клер або Міклер), який закінчив Лондонську школу паркобудування. Зараз через десятки років

безгосподарності парк перетворився на жалюгідні залишки минулої розкоші. Дбайливо вирощені дерева вмирають, ставок, на якому ще двадцять років тому плавали човнами, всихає. За паспортом парк є власністю Вінницької територіальної громади але переданий Вінницькому обласному клінічному високоспеціалізованому ендокринологічному центру, який його майже знищив. Все, що робить керівництво закладу, це отримує гроші з обласної ради на знищення дерев, які зрізають. Парками мають займатись ті, хто розуміє, як доглядати за деревами, як розвивати парк та повернути мешканцям публічний простір для відпочинку.

Рисунок 1. Схема з виявлення проблем пристосування П'ятничанського парку

Тому важливо повернути парк громаді, зупинити знищення залишку дерев і розробити стратегію його відновлення. І тільки Вінницька міська рада може повернути місту парк, якщо звернеться до балансоутримувача з вимогою повернути парк місту» [2]. Тому, звідси можна зробити висновок, що попри бажання місцевих громадян, кроки управління на відновлення парку є незначними. Хоча, варто зазначити, що з на сьогоднішній день Департаментом архітектури та містобудування ВМР сформований брендбук майбутнього вигляду парку.

Ще однією із проблем пристосування парку є відсутність інклюзивності та безбар'єрності простору. Сучасне суспільство прямує до застосування принципу рівності для усіх громадян. А відсутність чи порушення даного принципу призводить до виключення та несприйняття маломобільних груп населення. Впливає на загальний комфорт та психологічний стан усіх відвідувачів. Тому, інклюзивність та безбар'єрність є необхідними елементами для створення доступного простору для соціальної інтеграції територій. Для цього потрібно враховувати потреби даних груп населення при плануванні парку. МГН повинні бути забезпечені засобами безпеки, орієнтування та отримання інформації у доступному середовищі. В свою чергу дане середовище повинно включати такі складові, як тактильні елементи доступності, візуальні елементи доступності та аудіопоказчики [3]. При проектуванні алей, пішохідних та вело-пішохідних доріжок потрібно влаштовувати тактильні смуги, які мають ширину не менше ніж 20 см і знаходяться з обох сторін доріжки. Зазвичай для влаштування цих смуг використовують рельєфну гранітну бруківку або бруківку із фаскою. Також, потрібно розташовувати місця для людей на колісних кріслах або для дитячого візка біля лав[4].

Наявність укриттів додатково є однією з умов нового пристосування парку в системі міста Вінниці. Відповідно, постає проблема використання підвальних приміщень або проектування нових споруд, які б вписувались в загальні концепцію розвитку пам'ятки.

На сьогоднішній день територія П'ятничанського парку в користуванні в КНП «Вінницький обласний клінічний високоспеціалізований ендокринологічний центр Вінницької обласної ради». Але, на жаль, адміністрація диспансеру також не є зацікавленою в розвитку та благоустрою парку. На території відсутні лави, урни, стежки, алеї та велодоріжки, які є базовими потребами відвідувачів та містян.

Також, існує проблема зонування, від того і простір парку не використовується у повній мірі, хоча має досить великий потенціал та міг би зацікавити велику кількість відвідувачів.

Отже, можна зробити висновок, що стан парку є занедбаним і це також є причиною у пристосуванні парку до сучасних умов.

Висновки

Проаналізовано проблеми пристосування П'ятничанського парку до сучасних умов життя та відпочинку суспільства. Визначено, що парк наразі функціонує і є територією ендокринологічного диспансеру міста Вінниці, проте стан занедбаний. Досліджено та охарактеризовано дані проблеми та визначено напрямки розвитку рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тиманович Є. В., Денисова Л.М. Паспорт «П'ятничанський парк». Департамент містобудування та архітектури м. Вінниці, Вінниця, 2007. – 18 с.
2. Єдина система місцевих петицій. [Електронний ресурс]: [//https://petition.e-dem.ua/vinnitsia/Petition/View/2566//](https://petition.e-dem.ua/vinnitsia/Petition/View/2566//), Вінниця. 2022.
3. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Державне підприємство Укрархбудінформ, Київ, 2018. – 63 с.
4. Довідник з благоустрою парків. Урбанина, 2022. – 154 с.

Кошова Анастасія-Юлія Олегівна - студентка групи БМ-20б, Факультет будівництва цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nastiayulia08@gmail.com

Науковий керівник: **Хороша Оксана Іванівна** – кандидат архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: korosha@vntu.edu.ua

Koshova Anastasiia-Yuliia— student of BM-20b group, Faculty of Construction, civil and ecology engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: nastiayulia08@gmail.com

Supervisor: **Khorosha Oksana** - PhD, senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: korosha@vntu.edu.ua